

REGIOPLAN

BELEIDSONDERZOEK

Verzuim 18+ en monitoring JIKP

Verkennend onderzoek naar successen en knelpunten in de RMC-aanpak van verzuim 18+ en de monitoring van jongeren in een kwetsbare positie (JIKP)

- EINDRAPPORT -

Auteurs

Suna Duysak

Tessa van der Veen

Amsterdam, 22 juni 2022

Publicatienr. 22009

© 2022 RegioPlan, in opdracht van Ingrado

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van RegioPlan. RegioPlan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Doel en onderzoeksvragen	1
1.3 Aanpak	2
1.4 Leeswijzer	3
2 De aanpak van verzuim 18+	5
2.1 Feitelijke invulling en afwegingen	5
2.2 Randvoorwaarden, knelpunten en successen	8
3 Het monitoren van JIKP	15
3.1 Feitelijke invulling en afwegingen	15
3.2 Randvoorwaarden, knelpunten en successen	18
4 Conclusies & aanbevelingen	23
4.1 Algemene conclusie	23
4.2 Successen, uitdagingen en verbetermogelijkheden	25
4.3 Aanbevelingen	26

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Inleiding

Doel en aanpak

1

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Door de medewerkers van de verschillende Regionale Meld- en Coördinatiefunctieregio's (hierna RMC-(sub)regio's) wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan het voorkomen en terugdringen van voortijdige schooluitval. De verschillende RMC-regio's voeren een (regionaal) beleid en hebben een (eigen) integrale aanpak om te werken aan de wettelijke taken van de RMC (zie kader). Ingrado, de landelijke brancheorganisatie voor leerplicht en RMC, wil meer inzicht in de manier waarop in de RMC-(sub)regio's invulling wordt gegeven aan verzuim 18+ en het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie (JKP¹).

Ingrado heeft Regioplan gevraagd een verkennend onderzoek uit te voeren dat voorziet in een overkoepelend inzicht in de wijze waarop de RMC-(sub)regio's werken aan hun verzuim 18+- en JKP-aanpak en tevens inzicht geeft in mogelijkheden om de huidige invulling te verbeteren dan wel versterken. Dit rapport geeft een overzicht van de belangrijkste onderzoeksbevindingen en aanbevelingen.

De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)

De taken van de RMC zijn ondergebracht in verschillende onderwijswetten.² Elke regio werkt aan de door OCW geformuleerde (RMC-)taken over het voorkomen en terugdringen van voortijdig schoolverlaten en verzuim 18+ (zie hieronder). Dit betreft onder meer het (terug)begeleiden van (dreigend) vsv'ers en jongeren in een kwetsbare positie (JKP) in de leeftijdsgroepen 18 tot 23 jaar naar maatschappelijke participatie (opleiding, werk en/of zinvolle dagbesteding) en het *monitoren* hiervan. De doelstellingen van de RMC zijn wettelijk vastgelegd, de RMC-(sub)regio's zijn echter vrij in de manier waarop ze werken aan de doelstelling. Hierdoor kan de uitvoering van verzuim 18+ en JKP-aanpak regionaal van elkaar verschillen.

Taken RMC

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Aan de hand van dit onderzoek wil Ingrado:

- haar leden en het ministerie informeren over de verschillende manieren waarop verzuim 18+ en de monitoring van JKP nu worden ingevuld;
- de mogelijke versterking van de uitvoering van verzuim 18+ en de monitoring van JKP door leden in de toekomst beter faciliteren;

¹ Jongeren in een kwetsbare positie zijn jongeren tot 23 jaar die vanuit bepaalde onderwijsposities (pro, vso-profiel arbeidsmarkt en vervolgonderwijs, vmbo-basisberoepsgerichte leerweg, mbo-1) uit het onderwijs zijn gestroomd of zijn doorgestroomd naar of binnen het mbo (niveau 1 of niveau 2) in het daaropvolgende schooljaar.

² Wet op het voorgezet onderwijs (WVO), Wet op de expertise centra (WEC) en Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

- het ministerie van OCW informeren over de wijze waarop zij de aanpak van het verzuim 18+ en de monitoring van JIKP kan versterken.

Concreet geeft het onderzoek inzicht in de volgende onderwerpen:

- a) de afwegingen die in regio's zijn gemaakt bij de feitelijke invulling van verzuim 18+ en de monitoring van JIKP;
- b) de randvoorwaarden die daarin een rol spelen;
- c) de middelen die zijn ingezet en uit welke budgetten die beschikbaar zijn gekomen;
- d) de tevredenheid over de feitelijke invulling, en, indien van toepassing;
- e) de wijze waarop de regio's graag invulling zouden willen geven aan verzuim 18+ en de monitoring van JIKP en wat daarvoor nodig is in de randvoorwaardelijke sfeer.

Onderzoeksvragen

Om een inzicht te verschaffen in de bovenstaande onderwerpen is antwoord gegeven op de volgende vragen die in het onderzoek centraal stonden:

1. Welke feitelijke afwegingen zijn gemaakt bij de invulling van de aanpak van (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?
2. Welke randvoorwaarden spelen een rol in beleid en uitvoering van de aanpak voor (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?
3. Welke middelen zijn ingezet voor de aanpak van (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?
4. Uit welke budgetten zijn de middelen ingezet voor de aanpak van (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?
5. In hoeverre zijn de RMC-medewerkers (coördinatoren, trajectbegeleiders en ondersteuners) tevreden over de feitelijke invulling (aanpak) van (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?
  - a. Wat gaat goed?
  - b. Wat gaat minder goed in de aanpak van (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?
6. Op welke wijze willen de RMC-regio's (idealiter) invulling geven aan de aanpak van a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP?
  - a. Welke verbeterpunten zien de RMC-regio's in hun huidige aanpak?
7. Welke randvoorwaarden zijn nodig om de gewenste invulling (aanpak) van a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP uit te voeren?
  - a. Hebben de RMC-regio's ondersteuning nodig van Ingrado en/of het ministerie van OCW om hun gewenste aanpak uit te voeren? Zo ja, op welke manier?

1.3 Aanpak

De onderzoeks aanpak bestond uit drie onderzoeksfases:

- **Fase 1:** online quickscan onder RMC-coördinatoren van de verschillende RMC-(sub)regio's;
- **Fase 2:** verdiepende kwalitatieve interview met RMC-coördinatoren en;
- **Fase 3:** werksessie met RMC-coördinatoren en Ingrado.

Hieronder zetten we de verschillende fases verder uiteen.

Quickscan onder RMC-coördinatoren

Om een eerste inzicht te krijgen in de invulling van verzuim 18+ en monitoring van JIKP is een online quickscan (enquête) uitgezet onder alle 60 RMC-(sub)regio's. De vragenlijst voor de quickscan is door Ingrado ontwikkeld en door Regioplan verder aangescherpt en aangevuld. In de quickscan is onder meer gevraagd naar de afspraken die de RMC-(sub)regio's hebben gemaakt met de ketenpartners binnen hun verzuim 18+- en JIKP-aanpak, of ze tevreden zijn over het meldgedrag van mbo-instellingen en of ze vinden dat ze binnen de mogelijkheden die ze hebben hun gewenste inzet voor verzuim 18+ en JIKP kunnen

realiseren. Regio's die tegen het eind van de veldwerkperiode niet hadden gereageerd zijn (zowel door Regioplan als Ingrado) telefonisch of per mail benaderd en herinnerd aan het invullen van de vragenlijst. Van de 60 RMC-(sub)regio's³ hebben in totaal 52 de quickscan volledig ingevuld, dit betreft een responspercentage van 87 procent. De regio's die hebben gerepsondeerd hebben een benchmarkrapportage gekregen van hun antwoorden.

Verdiepende regiocases

Om de informatie uit de quickscan verder te duiden zijn verdiepende online interviews (via MS Teams) gehouden met RMC-coördinatoren uit vijftien verschillende regio's. De RMC-(sub)regio's zijn geselecteerd op basis van hun regionale spreiding en de antwoorden die ze hebben gegeven in de enquête (waarbij is gelet op een goede vertegenwoordiging van verschillende antwoordmogelijkheden die zijn aangevinkt). De selectie is voorgelegd aan en besproken met Ingrado.

In de gesprekken was het doel om een preciezer beeld te krijgen van de gemaakte keuzes in de aanpak van de regio's. We hebben ons gericht op het verhaal van de specifieke regio (wat doen ze, welke middelen zetten ze in en zijn ze tevreden?). Ook hebben we aandacht besteed aan de taakopvatting van de betrokken RMC-coördinator (bv. wat zien ze als hun taken? Hoe vatten ze hun rol op? Wat verstaan ze onder het monitoren van JIKP?). Ten behoeve van de interviews is een gespreksleidraad opgesteld. Deze is wederom met Ingrado besproken en aangescherpt.

Werksessie RMC-coördinatoren en Ingrado

In de laatste fase van het onderzoek is een werksessie georganiseerd met zes RMC-coördinatoren en de betrokken projectleiders vanuit Ingrado. In de sessie is gereflecteerd op de voorlopige bevindingen van het onderzoek en de specifieke ondersteuningsbehoefte (en mogelijkheden voor verbetering in de huidige invulling) verder geconcretiseerd.

Overzicht van de respons per onderzoeksfase

Onderzoeksfase	Respons
Fase 1: quickscan	Ingevuld door 52 RMC-(sub)regio's (responspercentage 87%)
Fase 2: verdiepende regio-cases	17 RMC-coördinatoren (en medewerkers) van 15 verschillende RMC-(sub)regio's
Fase 3: werksessie	6 RMC-coördinatoren hebben deelgenomen aan de werksessie

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 en 3 van dit rapport brengen respectievelijk de gerealiseerde en gewenste invulling van de aanpak voor verzuim 18+ en monitoring van jongeren in een kwetsbare positie (JIKP) in kaart. In hoofdstuk 4 volgt een samenvatting van de belangrijkste conclusies uit het onderzoek en concrete aanbevelingen om de huidige invullingen te verbeteren.

³ In publicaties van Ingrado wordt gesproken over 70 RMC (sub)regio's. In dat geval wordt het aantal subregio's opgeteld bij het aantal RMC-regio's. In dit onderzoek wordt een RMC-regio die uit verschillende subregio's bestaat niet apart meegeteld en zijn alleen vragen op het niveau van de subregio gesteld.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

De aanpak van verzuim 18+

2 De aanpak van verzuim 18+

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe RMC-(sub)regio's invulling geven aan hun verzuim 18+-aanpak. Dit inzicht verschaffen we op basis van gegevens die zijn verzameld via een quickscan onder alle RMC-(sub)regio's en aan de hand van de informatie uit verdiepende gesprekken met RMC-coördinatoren.⁴ Ten eerste gaan we in op de afwegingen die gemaakt worden en de feitelijke invulling van de aanpak van verzuim 18+. Vervolgens gaan we in op de randvoorwaarden die volgens RMC-coördinatoren nodig zijn voor een succesvolle invulling van de aanpak van verzuim 18+. Ook beschrijven we knelpunten en successen ten aanzien van de aanpak van verzuim 18+.

2.1 Feitelijke invulling en afwegingen

In deze paragraaf staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Welke feitelijke afwegingen zijn gemaakt bij de invulling van de aanpak van verzuim 18+ in de RMC-(sub)regio's?

We rapporteren over de afspraken die gemaakt zijn over het melden van verzuim 18+, welke vormen van verzuim gemeld worden en welke vormen van verzuim opgepakt worden door de RMC-(sub)regio's. Daarnaast gaan we in op de afspraken die gemaakt zijn over de procedure die mbo-instellingen volgen bij verzuim van jongeren van 18 jaar en ouder.

Afspraken over het melden

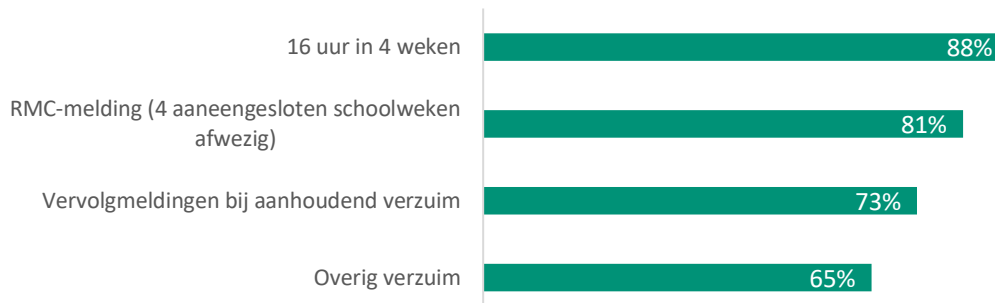
In de enquête is aan de RMC-coördinatoren gevraagd of er afspraken gemaakt zijn over het melden van verzuim van 18- tot 23-jarigen. De meerderheid (92%) antwoordt dat er afspraken gemaakt zijn met *meerdere* mbo-instellingen. Een klein aandeel (8%) zegt dat ze afspraken hebben met uitsluitend *één* mbo-instelling. Daaropvolgend is gevraagd of deze afspraken zijn gemaakt met mbo's binnen en/of buiten de eigen RMC-(sub)regio. De helft antwoordt afspraken te hebben met instellingen binnen de RMC-(sub)regio. Iets minder dan twee vijfde (39%) van de regio's heeft afspraken met zowel mbo-instelling binnen als buiten de RMC-(sub)regio. De overige RMC-coördinatoren (11%) hebben hier geen zicht op.

Vormen van verzuim die gemeld en opgepakt worden

Verder is aan de RMC-coördinatoren gevraagd of ze met mbo-instellingen afspraken hebben gemaakt over het melden van specifieke vormen van verzuim (van 18- tot 23-jarigen). Figuur 2.1 laat zien dat relatief veel RMC-(sub)regio's (88%) afspraken hebben gemaakt over het melden van verzuim van 16 uur in 4 weken. Dit wordt zelfs iets meer aangevinkt dan de officiële RMC-melding (4 aaneengesloten schoolweken afwezig). Iets minder dan driekwart (73%) zegt dat ze afspraken hebben gemaakt over het maken van een vervolgmelding bij aanhoudend verzuim, en ongeveer twee derde (65%) heeft afspraken gemaakt voor andere vormen van verzuim. Uit de verdiepende gesprekken komt naar voren dat dit dan met name gaat over zorgwekkend verzuim (b.v. frequent (ziekte)verzuim of verzuim met een opvallend patroon, verzuim van leerlingen die problemen in de thuissituatie ervaren e.d.).

⁴ De enquête is ingevuld door RMC-coördinatoren van 52 verschillende RMC-(sub)regio's. Verder hebben we gesproken met 15 RMC-coördinatoren om meer duidelijk te krijgen bij de antwoorden die ze hebben gegeven in de enquête. Aanvullend is een werksessie gehouden met 6 RMC-coördinatoren waarin de bevindingen uit de gesprekken verder zijn aangescherpt. In hoofdstuk 1 van dit rapport is de aanpak in meer detail beschreven.

Figuur 2.1 De vormen van verzuim waarvan is afgesproken dat die gemeld worden voor 18- tot 23-jarigen (n=52)

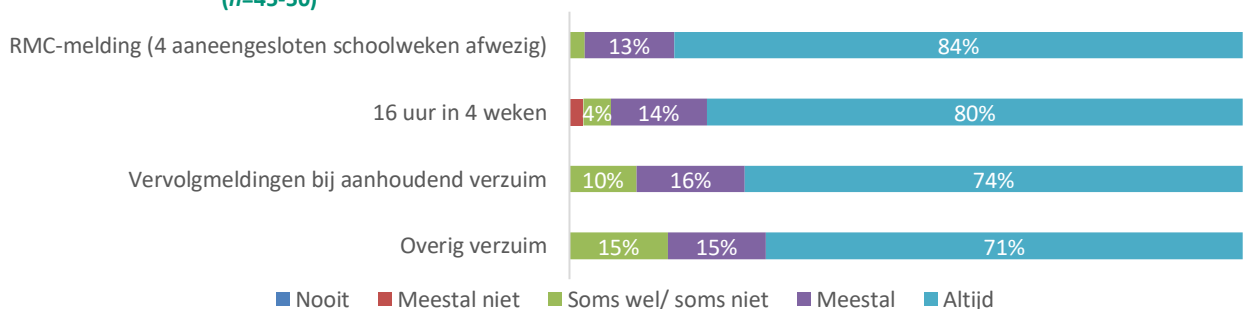

In de verdiepende gesprekken met RMC-coördinatoren vertelt de meerderheid dat in de aanpak van verzuim 18+ er (idealiter) voor wordt gekozen om één lijn te trekken in de ‘meldingsgrens’ van 18-minners en 18-plussers. In de praktijk probeert men dus de aanpak van RMC en leerplicht op elkaar aan te laten sluiten. Een belangrijke afweging om scholen eerder dan de officiële meldingsgrens (RMC-melding) te laten melden is om preventiever te kunnen handelen. De meeste RMC-coördinatoren die we spraken zeggen dat een melding van 4 aaneengesloten weken verzuim te laat is om preventief op te treden. Als de RMC eerder in beeld is, kunnen ze met een lichte interventie (met de jongeren in gesprek gaan en vervolgens de juiste hulplijnen inschakelen) erger voorkomen. Een deel van de gesprekspartners licht toe dat na 4 aaneengesloten weken verzuim (in veel gevallen) het risico op schooluitval toeneemt en de problematiek bij de jongeren is geëscaleerd. Het verzuim eerder dan 4 aaneengesloten schoolweken afwezig melden, zorgt er dus niet alleen voor dat het risico op uitval afneemt, maar ook dat de zwaarte van de casus (en daarmee het werk voor de RMC) minder is.

Gewenste actie bij melding

Meldingen waarbij mbo-instellingen aangeven dat er ‘actie gewenst’ is, worden in de meeste gevallen wel opgepakt, zoals weergegeven in figuur 2.2. Hierbij moet opgemerkt worden dat een groot deel van de RMC-coördinatoren die we spraken zegt dat ze niet alle meldingen die ze krijgen (zoals ze zouden willen) kunnen afhandelen. In de meeste RMC-(sub)regio’s die we spraken is er een gebrek aan capaciteit (formatieproblemen). Een RMC-coördinator vertelt dat meldingen waarvan uit de meldingsinformatie of het dossier van de jongeren blijkt dat directe actie noodzakelijk is om de jongeren in beeld te houden, prioriteit hebben. Door gebrek aan formatie worden dergelijke prioriteringen in de meldingen regelmatig toegepast. Voor sommige typen verzuim (vervolgmelding bij aanhoudend verzuim en overig verzuim) wordt relatief vaker aangegeven dat er soms wel/soms niet actie wordt ondernomen vanuit de RMC. Bij meldingen van overig verzuim zijn de verzuimhistorie en andere relevante kenmerken van de leerling (bijvoorbeeld aanwezigheid van hulpverlening) leidend om al dan niet actie te ondernemen. Bij een vervolgmelding bij aanhoudend verzuim wordt soms geen actie ondernomen omdat de RMC vindt dat de school nog aan zet is om het verzuim op te lossen.

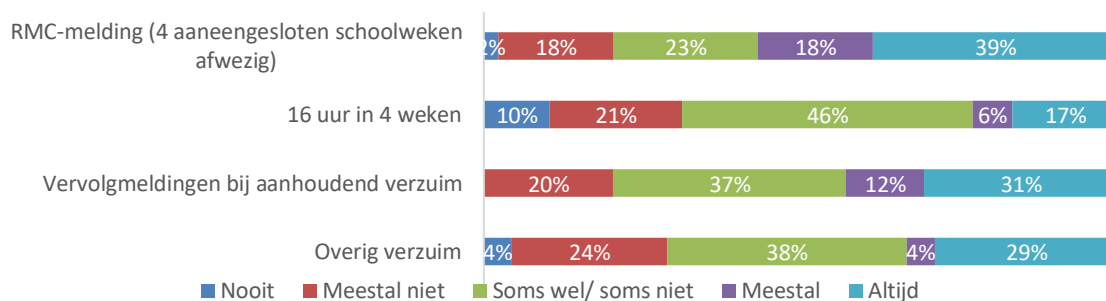
Figuur 2.2 Verschillende vormen van verzuim die opgepakt worden waarbij ‘actie gewenst’ wel is aangevinkt (n=45-50)

De mate waarin ‘actie gewenst’ wordt aangevinkt door mbo-instelling verschilt enigszins. In iets meer dan de helft van de gevallen vinken mbo-instellingen ‘actie gewenst’ meestal aan. Ongeveer een derde van de mbo-scholen doet dit soms wel en soms niet en 4 procent doet dit meestal niet. Uit enkele gesprekken met RMC-coördinatoren kwam daarnaast naar voren dat scholen soms te snel melden. De RMC-coördinatoren lichten toe dat ze in dergelijke gevallen zien dat de school/opleiding nog onvoldoende *zelf* aan de slag is gegaan met het verzuim van hun leerling.

In hoeverre meldingen worden opgepakt als mbo-instellingen aangeven dat er geen ‘actie gewenst’ is verschilt in sterke mate. Dit is weergegeven in figuur 2.3. Relatief veel RMC-(sub)regio’s antwoorden in de enquête dat zij meldingen soms wel en soms niet oppakken. RMC-meldingen en vervolgmeldingen bij aanhoudend verzuim worden het vaakst opgepakt, ongeacht of de school ‘actie gewenst’ heeft aangevinkt bij de melding (resp. 57% en 43% meestal of altijd opgepakt).

Figuur 2.3 Verschillende vormen van verzuim die opgepakt worden waarbij ‘actie gewenst’ niet is aangevinkt bij een melding (n=44-49)

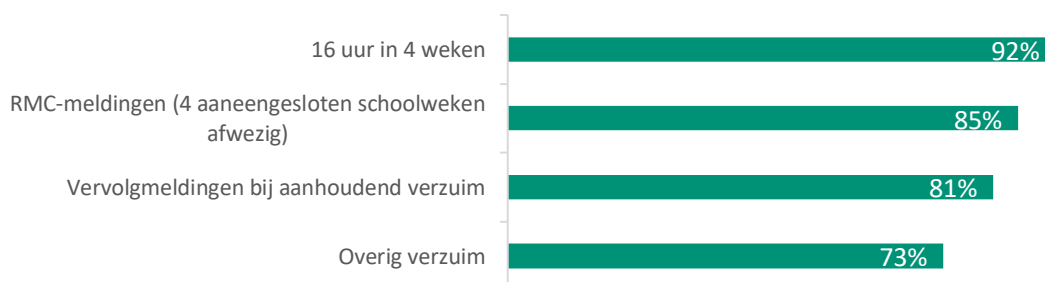

Uit de verdiepende interviews bleek dat het wel of niet oppakken van dit soort meldingen afhankelijk is van de voorgeschiedenis van de jongere. De RMC-coördinatoren die we spraken zeggen dat ze in hun afweging de verzuimhistorie en informatie over bijvoorbeeld de aanwezigheid van (zorg)ondersteuning en/of andere hulpverlening (in het gezin) bij de jongeren laten meewegen. Eén RMC-coördinator vertelde ook te kijken naar verzuimmeldingen van broers en/of zussen. Dergelijke informatie ofwel koppelingen kunnen mbo-instellingen vaak niet maken, zo wordt het voor een opleiding lastig om een correcte inschatting te maken over de mate waarin ‘actie’ gewenst is. Sommige RMC-coördinatoren zeiden ook een vervolgactie uit te zetten (contact opnemen met de opleiding ongeacht ‘actie-gewenst’) als er informatie bij de melding ontbreekt.

Afspraken over de procedure voor het melden van verzuim

Figuur 2.4 geeft aan in hoeverre er afspraken zijn binnen RMC-(sub)regio’s over de procedure die gevolgd wordt voor het melden van verzuim bij jongeren van 18 jaar en ouder. Van de 52 RMC-(sub)regio-coördinatoren antwoorden de meesten dat ze afspraken hebben over de *procedure* voor het melden *alle* vormen van verzuim.

Figuur 2.4 Afspraken over de procedure die gevolgd wordt bij jongeren boven de 18 voor de verschillende typen verzuim (in percentage van het totaal aantal respondenten) (n=48)

Daarnaast is gevraagd aan de respondenten of er andere afspraken zijn dan het melden van verzuim 18+ tussen mbo-instellingen waarmee jongeren met een hoog risico op uitval in beeld komen bij de RMC-(sub)regio. Nagenoeg alle respondenten (98%) antwoorden dat ze aanvullende (preventieve) afspraken hebben met mbo-instellingen (bv. inzetten preventief verzuimspreekuur, verzuimcoach e.d.). In de meeste gevallen gaan deze afspraken over zowel leer- en kwalificatieplichtigen (<18 jaar) als jongeren zonder startkwalificatie boven de 18 jaar (92%). In een enkel geval gingen de afspraken alleen over leer- of kwalificatieplichtigen.

2.2 Randvoorwaarden, knelpunten en successen

In deze paragraaf staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

Welke middelen worden ingezet voor de aanpak van verzuim 18+?
 In hoeverre zijn de RMC-medewerkers tevreden over de feitelijke invulling van verzuim 18+?
 Welke randvoorwaarden spelen een rol in beleid en uitvoering van de aanpak voor verzuim 18+?

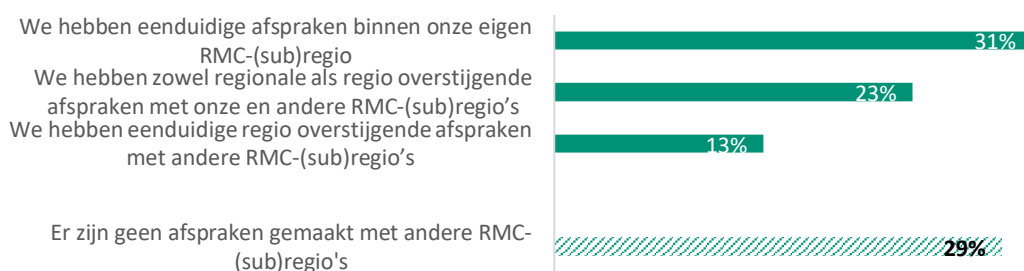
We gaan na of RMC-(sub)regio's voldoende mogelijkheden hebben om de aanpak van verzuim 18+ uit te voeren. Daarnaast beschrijven we wat er minimaal nodig is om de gewenste invulling uit te voeren en welke middelen worden ingezet. Zijn er bijvoorbeeld regionale samenwerkingen tussen RMC-(sub)regio's? Welke budgetten worden ingezet? Als laatste gaan we in op de tevredenheid over de feitelijke invulling van verzuim 18+. Daarbij ligt de focus zowel op wat er goed gaat als wat er beter kan en wat er nog nodig is voor een gewenste invulling.

Samenwerking binnen- en buiten de regio

Tijdens de gesprekken met RMC-coördinatoren kwam naar voren dat scholen leerlingen uit verschillende RMC-(sub)regio's ontvangen. De school heeft daardoor te maken met diverse afspraken over het melden van verzuim met de betrokken RMC's, wat voor verwarring bij de school zorgt (en tevens voor veel administratieve last). Voor RMC-(sub)regio's is dit ook een lastig probleem, omdat verschillen in de handelingswijze bij een verzuimmelding de effectiviteit van de daaropvolgende vervolgacties negatief beïnvloeden. Binnen één opleiding (of één klas) kan er niet één lijn gehanteerd worden voor leerlingen met hetzelfde type verzuim.

In de enquête is nagegaan in hoeverre RMC-(sub)regio's met elkaar afstemmen over het hanteren van eenduidige verzuimafspraken met mbo-scholen waar jongeren uit verschillende RMC-(sub)regio's onderwijs volgen. De regio's zeggen het vaakst dat ze uitsluitend afspraken over eenzelfde werkwijze voor het melden en oppakken van verzuim hebben met de mbo-scholen binnen hun eigen RMC-(sub)regio (31%). Iets minder dan een kwart (23%) heeft regio-overstijgende afspraken over een eenduidige handelingswijze richting mbo-scholen. Er is een relatief grote groep (29%) die geen afspraken heeft gemaakt met andere RMC-(sub)regio's over eenzelfde handelingswijze bij verzuim 18+.

Figuur 2.5 Afspraken met andere RMC-(sub)regio over eenzelfde werkwijze richting mbo-scholen (n=50)

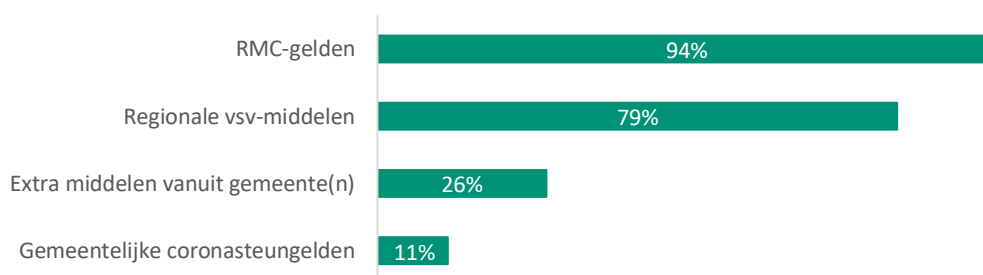

Uit de gesprekken komt naar voren dat de meeste RMC-(sub)regio's wel enige vorm van samenwerking hebben, maar dat de mate hiervan verschilt per regio. Sommige regio's gebruiken elkaar enkel als sparingspartner waarbij knelpunten besproken worden en uitwisseling plaatsvindt over de manier waarop dat aangepakt zou kunnen worden. Andere regio's voeren volledig gezamenlijk beleid, waarin dus de hele werkwijze hetzelfde is. Dit laatste kwam voornamelijk naar voren bij kleinere regio's en regio's in landelijke gebieden. Samenwerking in kleine regio's die grenzen aan grote stedelijke regio's komt minder goed van de grond. Stedelijke regio's hebben meer (en andere) middelen en verschillen veel meer in hun aanpak van de aangrenzende kleinere regio's dan dat kleinere landelijke regio's van elkaar verschillen. Grote regio's in de randstad hebben bijvoorbeeld te maken met andere problematiek (zoals meer problematiek in de wijk) en hebben binnen hun regio contact met meerdere mbo-instellingen dan kleinere aangrenzende regio's. Ze verdelen hun middelen op een andere manier (bijvoorbeeld door meer middelen in te zetten in de wijk ten opzichte van kleinere regio's).

Ingezette middelen

Budgetten worden met name gehaald uit RMC-gelden en/of regionale vsv-middelen (figuur 2.5). Daarnaast ontvangt een op de drie RMC-(sub)regio's (ook) extra middelen vanuit de gemeente(n) en één op de tien ontvangt (ook) gemeentelijke coronasteungelden. Zeven regio's bleken enkel RMC-gelden in te zetten en drie regio's enkel regionale vsv-middelen. Tijdens de gesprekken kwam naar voren dat veel regio's budgetten combineren, zoals budgetten van de sociale dienst, Participatiewet en onderwijsbudgetten). Enkele regio's maken hierbij wel de opmerking dat een gezamenlijke financiering (niet alleen vanuit de RMC-middelen, maar ook uit de eigen middelen van de betrokken partijen) bevorderend is voor het draagvlak en betrokkenheid (eigenaarschap) voor de uitvoering van het gezamenlijk vsv-plan. Een kanttekening die een RMC-regio schetst is dat partijen die verantwoordelijkheid dan wel moeten nemen en dat dit niet in alle gevallen gebeurt. Doordat regio's zo veel vrijheid hebben om het beleid ten aanzien van verzuim 18+ (en JIKP) in te vullen, is een valkuil dat het niet precies duidelijk is wie nu waar (financieel) verantwoordelijk voor is.

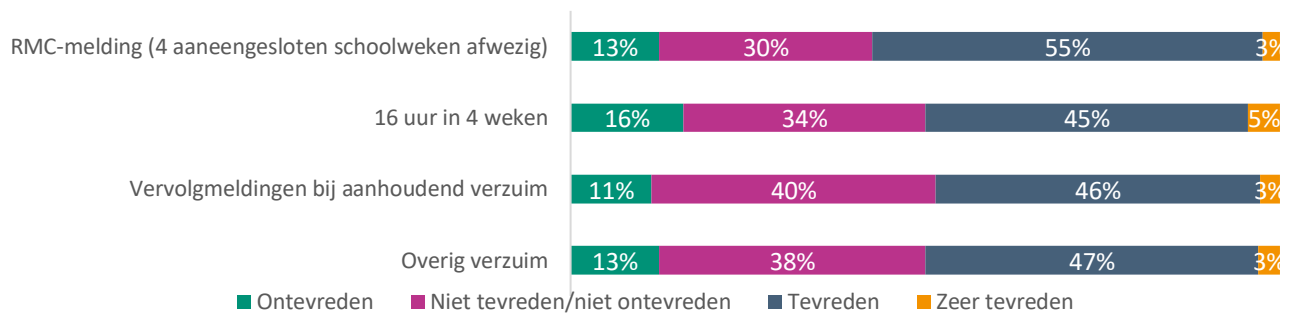
Figuur 2.5 De financiële middelen die ingezet worden voor de monitoring van JIKP (n=47)

Tevredenheid over de feitelijke invulling

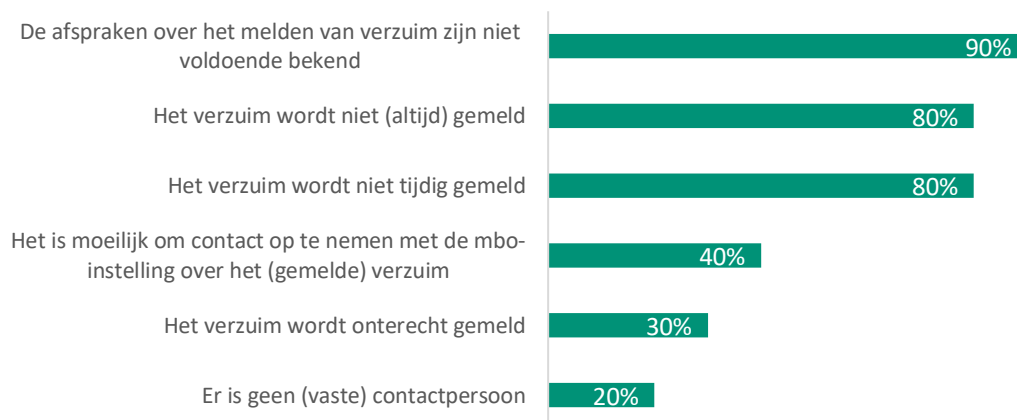
Figuur 2.6 geeft de mate van tevredenheid over het meldgedrag van mbo-instellingen weer voor de verschillende vormen van verzuim. Over het algemeen zijn RMC-coördinatoren tevreden over het meldgedrag van mbo-instellingen. De figuur laat echter ook zien dat er ruimte is voor verbetering, aangezien ongeveer de helft van de respondenten niet heeft aangegeven tevreden te zijn over het meldgedrag. Uit de enquête kwam ook naar voren dat de mate van tevredenheid verschilt per opleiding/sector binnen dezelfde mbo-instelling. Meer dan een derde van de respondenten gaf aan dat de mate van tevredenheid in *sterke mate* verschilt tussen opleidingen/sectoren en 61 procent gaf aan dat dit in *enige mate* verschilde. Er waren géén respondenten die antwoordden dat de tevredenheid helemaal niet verschilt tussen opleidingen/sectoren binnen dezelfde instelling.

Figuur 2.6 De mate van tevredenheid over het meldgedrag van mbo-instellingen (n=32-44)

In de enquête zijn verschillende redenen naar voren gekomen waarom RMC-(sub)regio's niet tevreden zijn. De redenen staan hieronder weergegeven in figuur 2.7. Van de tien respondenten die ontevreden zijn over het meldgedrag van de mbo-instellingen zegt de meerderheid (90%) dat de afspraken over het melden van verzuim niet voldoende bekend zijn bij de betrokken medewerkers binnen de mbo-instellingen. Daarnaast wordt aangegeven dat verzuim niet altijd wordt gemeld of dat het niet tijdig wordt gemeld. Daarnaast hebben twee respondenten in het opmerkingenveld toegelicht dat de meldingen soms van lage kwaliteit zijn. Zo zouden scholen actie verwachten van de RMC, maar niet verder toelichten waarom dit gewenst zou zijn.

Figuur 2.7 Redenen voor de ontevredenheid over het verzuimbeleid van mbo-instellingen (n=10)

Uit de verdiepende gesprekken kwamen twee hoofdredenen naar voren voor de ontevredenheid over het meldgedrag van mbo-instellingen. Enerzijds merken de RMC-coördinatoren op dat meldingen vaak te laat binnenkomen. Hierin wezen zij op de grote verschillen tussen verschillende locaties van mbo-instellingen en verschillende opleidingen. Of al dan niet wordt gemeld is volgens de RMC-coördinatoren afhankelijk van organisatorische factoren en het bestuurlijk draagvlak en belang dat wordt gehecht aan het verzuimbeleid. Zo ervaren RMC-coördinatoren dat het personeel dat belast is met de taak om verzuim bij te houden het vaak 'erbij' krijgt (bovenop hun primaire onderwijstaken) en eigenlijk niet de ruimte heeft om (zorgwekkend) verzuim te signaleren en/of aan te pakken. Mentoren die een belangrijke rol spelen in het vroegtijdig signaleren van problemen bij leerlingen hebben niet alleen onvoldoende tijd (lesuren) om dit te doen, maar in sommige gevallen ook de vaardigheden niet om dergelijke signalerings- en begeleidingsfunctie uit te oefenen of worden hier onvoldoende in begeleid door de school. De opleidingen houden in de aanstelling van mentoren nog onvoldoende rekening met dergelijke competenties. De RMC-coördinatoren merken daarbij wel op dat scholen, vanwege het lerarentekort, weinig keuzemogelijkheden hebben in wie ze al dan niet aanstellen als mentor.

Daarnaast worden bij personeelwisselingen niet altijd de meldafspraken correct overgedragen, en is er vaak onderbezetting en een hoge werkdruk waardoor er minder prioriteit wordt gelegd op verzuimregistratie. Opleidingsmanagers zouden hier meer en effectiever op moeten sturen.

De meerderheid van de RMC-coördinatoren was het met elkaar eens dat de ontevredenheid ook te maken heeft met de *kwaliteit* van de meldingen; soms is het onduidelijk wat de RMC-(sub)regio precies zou moeten doen met de melding en zijn melding slordig en/of ontbreekt er informatie. De melding vervolgens volledig maken vraagt veel tijd van de RMC (nabellen en nagaan waar de melding over gaat en wat de RMC voor de jongere kan betekenen). Anderzijds vinden RMC-coördinatoren dat er te veel (te vroeg) gemeld wordt en dat de school eerst nog aan zet is voordat zij als RMC actie zouden moeten ondernemen.

Er zijn ook RMC-(sub)regio's die wel tevreden zijn over het meldgedrag van mbo-instellingen. Regio's die tevreden waren bleken vooral in te zetten op korte lijnen met de mbo-instellingen en onderlinge samenwerkingen (o.a. door veel onderling te overleggen) met mbo-instellingen. Veel van de regio's die we spraken zeiden dat ze (doelbewust) fysiek aanwezig zijn (RMC-consulent -coach) op de verschillende locaties om de lijnen kort te houden. Volgens de RMC-coördinatoren vraagt aandacht voor verzuim en verzuimregistratie door de instellingen om een structurele investering vanuit de RMC's.

De randvoorwaarden voor de uitvoering van de aanpak voor verzuim 18+

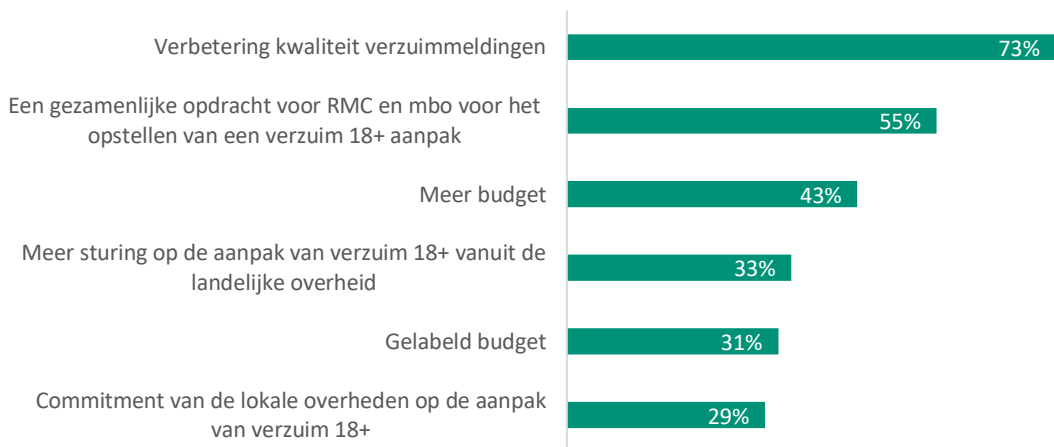
Twee op de vijf RMC-(sub)regio's vinden dat zij onvoldoende mogelijkheden hebben om de aanpak van verzuim 18+ in te vullen. Uit de verdiepende interviews kwam vooral naar voren dat de onvoldoende mogelijkheden voornamelijk liggen in het tekort aan financiële middelen waardoor er te weinig formatie is. Vrijwel alle regio's die we hebben gesproken lichten toe dat ze te weinig formatie hebben om alle RMC-meldingen op te pakken. Hierdoor moet vaak een afweging gemaakt worden welke meldingen behandeld dienen te worden. De acties van de school, de verzuimhistorie en het leerlingdossier (problematiek, gezinssituatie, aanwezige hulpverlening) spelen een rol in deze afweging. Meldingen die regio's idealiter ook op zouden willen pakken, maar die minder prioriteit hebben, blijven liggen omdat daar geen tijd voor is.

Daarnaast is in de enquête aan de respondenten gevraagd of zij konden toelichten wat zij concreet zouden willen doen als zij zeiden meer te willen doen voor de verschillende vormen van verzuim. RMC-coördinatoren antwoorden dat zij meer op preventief werken zouden willen inzetten. Dit gaat dan voornamelijk om het vergroten van de betrokkenheid, bijvoorbeeld bij aanhoudend verzuim, of maatwerk kunnen bieden aan jongeren. Daarnaast wijzen sommigen ook op de verantwoordelijkheid die scholen zelf moeten nemen voor het voorkomen verzuim. Mentoren en studiebegeleiders zouden bijvoorbeeld beter kunnen inspelen op verzuim omdat ze de jongere beter kennen (nabij zijn).

Gewenste invulling

In de enquête hebben we gevraagd wat er volgens de RMC-coördinatoren minimaal nodig is om de invulling (aanpak) van verzuim bij jongeren van 18 jaar en ouder uit te voeren. Daaruit kwam vooral naar voren dat de kwaliteit van de verzuimmeldingen omhoog moet (figuur 2.8), evenals een gezamenlijke opdracht voor RMC en mbo-instellingen voor het opstellen van een verzuimaanpak voor 18-plussers (en het opstellen hiervan voorwaardelijk maken binnen het regionale vsv-plan). De beschikking hebben over voldoende budgetten was ook een veel genoemde randvoorwaarde. Wat opvalt is dat minder dan de helft van de respondenten (43%) zegt dat er meer budget nodig is voor de aanpak van verzuim 18+.

Figuur 2.8 Wat er minimaal nodig is voor een gewenste invulling van verzuim 18+ (n=51)

Respondenten kregen ook de mogelijkheid om zelf aan te geven wat er volgens hen minimaal nodig is om de aanpak van verzuim bij jongeren van 18 jaar en ouder uit te voeren. Aanvullend op de voorgaande punten (en aansluitend op wat in de voorgaande alinea's is beschreven) werd opgemerkt dat scholen (meer) verantwoordelijkheid moeten nemen in het aanpakken van verzuim.

Tijdens de interviews kwam vooral naar voren dat budget en formatie een grote rol spelen in het verder kunnen ontwikkelen van de verzuimaanpak. Enkele RMC-(sub)regio's merkten daarbij ook op dat ze eigenlijk nog onvoldoende inzicht hebben in de effectiviteit van hun huidige aanpak (wat verdere doorontwikkeling ingewikkeld maakt).

Tijdens een werksessie zijn we nog dieper ingegaan op de gewenste invulling die RMC-(sub)regio's zouden willen geven aan de monitoring van JIKP. De belangrijkste informatie uit de enquête en verdiepende gesprekken is door middel van een werksessie voorgelegd aan zes RMC-coördinatoren. Samen met de RMC-coördinatoren hebben we de kernbevindingen uit de (boven beschreven resultaten) aangescherpt en verder vertaald naar een globale beschrijving van de gewenste invulling voor de aanpak van verzuim 18+. Hieronder beschrijven puntsgewijs de belangrijkste randvoorwaarden om de gewenste aanpak voor verzuim 18+ uit te kunnen voeren.

RMC-regio's werken idealiter (toe naar) een preventieve verzuimaanpak waarin er geen verschil is tussen 18- en 18+. Daar zijn onder meer de volgende (organisatorische en beleidsmatige) randvoorwaarden van belang:

- **Een gezamenlijk en eenduidige verzuimaanpak met mbo-instellingen:**
  - er is in samenspraak (RMC-(sub)regio en mbo-instellingen) een verzuimbeleid en/of verzuimprotocol opgesteld;
  - verzuim wordt ervaren als een kwaliteitsindicator voor het onderwijs door mbo's;
  - er is eenduidigheid, continuïteit en borging in de verzuimafspraken tussen RMC en mbo's (op de diverse afdelingen en bij personeelwisselingen) en hier wordt ook bestuurlijk op gestuurd en gecontroleerd (door opleidingsmanagers);
  - binnen de opleiding is aandacht voor een juiste selectie en begeleiding van mentoren/studieloopbaanbegeleiders die (zorgwekkend) verzuim signaleren;
  - RMC's versterken de samenwerking met mbo's (verder) door middel van ondersteuning en advies over verzuim(preventie).
- **Tijdige en correcte verzuimregistratie en melding door mbo-instellingen:**
  - mbo's melden *tijdig* en *correct* en registreren (al) het verzuim van hun leerlingen in hun eigen systeem;
  - binnen de instellingen zijn de verzuimafspraken (over melden en registreren) bij alle relevante betrokken personen gecommuniceerd en bekend;

- opleidingen zijn uitputtend geweest in hun acties om het verzuim op te lossen alvorens ze een melding doen bij de RMC-(sub)regio.
- **Voldoende capaciteit en middelen:**
  - er is voldoende formatie binnen de RMC-(sub)regio om de gewenste inzet te realiseren;
  - er is voldoende formatie en een effectieve taakverdeling (sturing door opleidingsmanagers) binnen het onderwijs om de gewenste aanpak uit te voeren.

Het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie (JIKP)

3

3 Het monitoren van JIKP

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe RMC-(sub)regio's het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie aanpakken. Sinds 2019 hebben RMC-regio's de wettelijke taak erbij gekregen om jongeren in een kwetsbare positie (JIKP) te *monitoren*. Deze taak is in de vsv-regeling vastgelegd. Concreet is in de regelgeving⁵ opgenomen dat in het regionaal vsv-programma (dat in samenwerking met de vsv-contactschool wordt opgesteld) maatregelen moeten worden getroffen waarmee JIKP worden gemonitord en ondersteund. De concrete invulling van de maatregelen is niet voorgeschreven.

Om te beginnen gaan we in dit hoofdstuk in op de feitelijke invulling en de afwegingen die gemaakt zijn ten aanzien van het monitoren van JIKP. We kijken daarbij wat RMC-(sub)regio's doen voor de doelgroep (o.a. het cijfermatig in kaart brengen) en wat de overwegingen zijn om zich daarop te richten. Vervolgens geven we inzicht in de randvoorwaarden die volgens RMC-medewerkers nodig zijn voor een succesvolle invulling van het monitoren van JIKP. Ook beschrijven we knelpunten en successen ten aanzien van het monitoren van JIKP. Wederom benutten we hiervoor de informatie uit de enquête en de verdiepende gesprekken met de RMC-coördinatoren.

3.1 Feitelijke invulling en afwegingen

In deze paragraaf staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Hoe vullen RMC-(sub)regio's de monitoringstaak voor JIKP in? Welke afwegingen zijn gemaakt bij de invulling van de aanpak van de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?

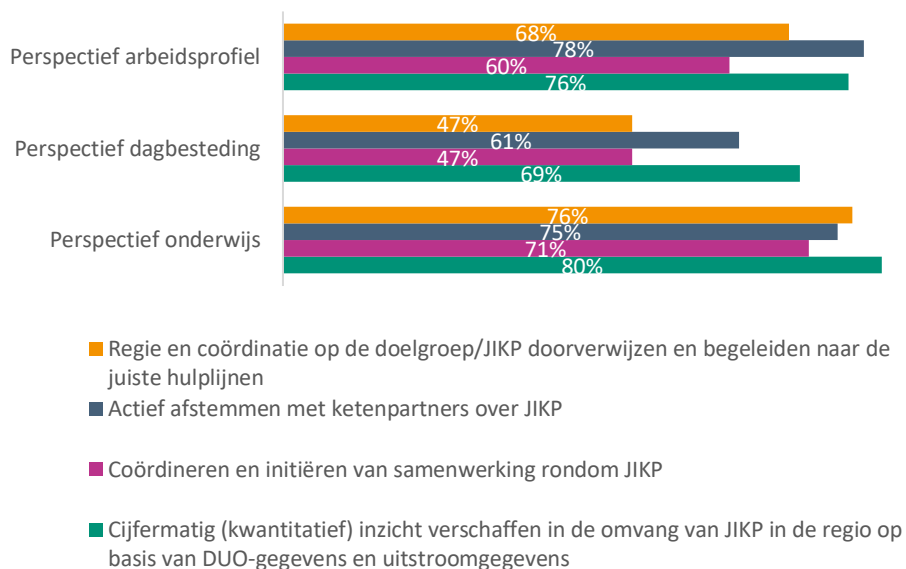

Feitelijke invulling

In figuur 3.1 is de inzet op het monitoren van JIKP per uitstroomprofiel grafisch weergegeven. Aan de respondenten is gevraagd wat RMC-(sub)regio's doen voor jongeren in een kwetsbare positie opgesplitst naar een specifiek (uitstroom)perspectief. Op basis van de antwoorden zien we dat op JIKP met perspectief arbeidsprofiel het meeste wordt ingezet op actief afstemmen met ketenpartners (78%). Daarnaast brengt een groot aantal RMC-(sub)regio's de doelgroep cijfermatig in kaart (76%). Voor JIKP met perspectief dagbesteding wordt ook het meest ingezet op cijfermatig inzicht verschaffen (69%) en actief afstemmen met ketenpartners (61%). Voor JIKP met perspectief onderwijs zetten RMC-(sub)regio's het meest in op het cijfermatig in kaart brengen van de doelgroep (80%).

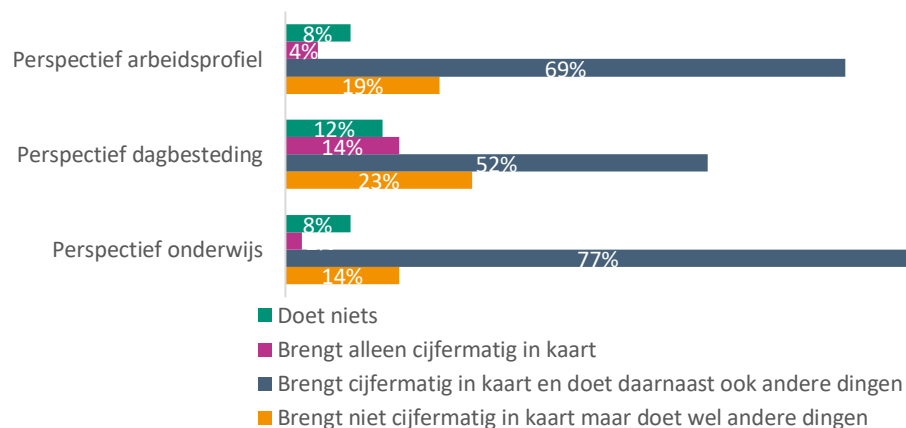
⁵ Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020–2024, Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, nr. MBO/16722156.

Figuur 3.1 Wat RMC-(sub)regio's doen met JIKP uitgesplitst naar perspectief (n=49-52)

We zijn daarnaast ook nagegaan in hoeverre RMC-(sub)regio's niets doen óf meerdere activiteiten ondernemen voor de JIKP-doelgroepen. In figuur 3.2 is te zien dat veruit de meeste RMC-(sub)regio's de JIKP-doelgroepen zowel cijfermatig in kaart brengen als inzetten op andere aspecten zoals actief afstemmen met ketenpartners en het initiëren van samenwerking rondom JIKP. Het beeld is vergelijkbaar voor JIKP met een arbeidsprofiel en perspectief onderwijs. Voor JIKP met perspectief dagbesteding doen RMC-(sub)regio's relatief vaker niets of brengen ze de doelgroep enkel cijfermatig in beeld óf doen ze iets anders, zoals het initiëren van samenwerking rondom JIKP of het actief afstemmen met ketenpartners.

Figuur 3.2 Hoeveel RMC-(sub)regio's meer doen dan alleen cijfermatig in beeld brengen (n=49-52)

Uit de verdiepende gesprekken kwam naar voren dat RMC-(sub)regio's bijvoorbeeld afspraken hebben met pro-/vso-scholen over het organiseren van gesprekken als een jongere in een kwetsbare positie de overstap maakt naar de arbeidsmarkt. Vaak voeren ze een regierol waarbij ze de overstap in goede banen proberen te leiden door bijvoorbeeld te kijken welke extra ondersteuning nodig is in de vervolgstap. Ze zorgen voor trajectbegeleiding.

Een aantal RMC-(sub)regio's volgt de jongeren (die niet meer op de JIKP-lijst van DUO staan) over de langere termijn om te kijken of ze nog steeds ondergebracht zijn (opleiding, werk, dagbesteding). Ze ondernemen actie (contact opnemen met de jongere) als dit niet zo is. Hierin sluiten ze veelal aan bij hun

aanpak voor het monitoren van oud-vsv'ers. Deze regio's zeggen vooral dat ze meer naar het begeleiden van jongeren willen en minder tijd willen investeren in het monitoren. Dit zou bijvoorbeeld bereikt kunnen worden door de monitoring via automatische systemen te laten verlopen, waardoor er minder tijd nodig is voor het monitoren van cijfers en meer tijd besteed kan worden aan daadwerkelijke begeleiding.

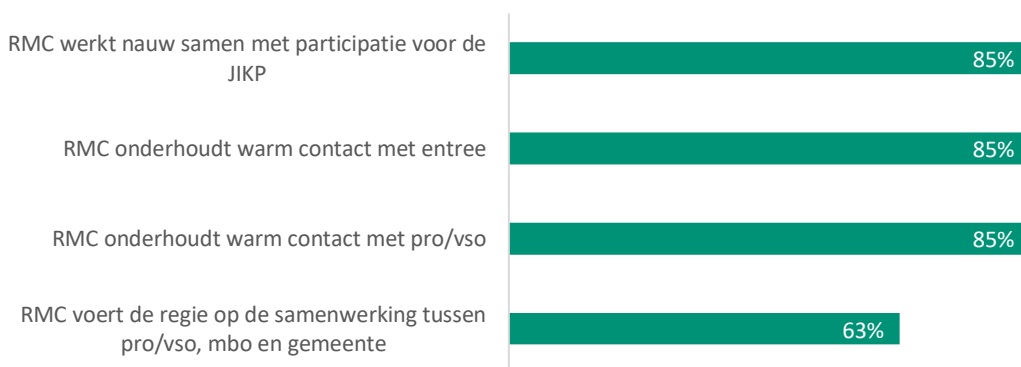
Uit een aanvullende analyse kwam naar voren dat twee van de 52 ondervraagde RMC-(sub)regio's niets doen voor JIKP met perspectief onderwijs, vijf niets doen voor JIKP met perspectief dagbesteding en drie niets doen voor JIKP met perspectief arbeidsprofiel. Er was slechts één RMC-(sub)regio die geen enkele actie verrichtte op de doelgroepen.

Afwegingen

In de verdiepende gesprekken is regelmatig opgemerkt dat de focus voornamelijk ligt op JIKP met het perspectief onderwijs, omdat dit volgens de RMC-coördinatoren het beste aansluit bij het netwerk van de RMC-(sub)regio's. Volgens sommige regio's zijn klantmanagers van werk en inkomen veel beter bekend bij werkgevers en daardoor beter in staat om jongeren met een arbeidsprofiel te begeleiden naar de juiste plek. De mate waarin regio's meer of minder maatregelen inzetten op het monitoren en begeleiden van JIKP lijkt afhankelijk van de ervaren toegevoegde waarde voor de doelgroep. De overweging om meer te doen voor JIKP dan alleen het cijfermatig in beeld brengen is de wil om te zorgen dat jongeren een duurzame plek vinden waardoor zoveel mogelijk jongeren kunnen meedraaien in de maatschappij. In RMC-(sub)regio's waar door andere afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie en/of het onderwijs al een sterk netwerk ofwel voorzieningen voor JIKP zijn georganiseerd, komt het vaker voor dat RMC's samenwerking opzoeken binnen de bestaande ondersteuningsstructuur of een terughoudender positie innemen.

Rondom JIKP doen RMC-(sub)regio's veel in samenwerking met andere partijen (figuur 3.4). Er wordt vooral ingezet op het onderhouden van contacten met entree en pro/vso, en RMC-(sub)regio's werken vaak samen met werk en inkomen (vanuit de Participatiewet) voor de JIKP. Samenwerking tussen pro/vso, mbo en gemeente komt ook in meer dan de helft van de RMC-(sub)regio's voor.

Figuur 3.4 Samenwerkingsverbanden rondom JIKP (n=52)

Uit de enquête blijkt daarnaast dat de aanpak van JIKP in ongeveer de helft (52%) van de RMC-(sub)regio's regelmatig geëvalueerd wordt met ketenpartners. Dit betekent ook dat in ongeveer de helft van de gevallen geen regelmatige evaluaties plaatsvinden met ketenpartners.

Uit de gesprekken bleek ook dat contact met jongeren verschillend verloopt; sommige regio's proberen zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de jongeren via app-contact, andere nemen contact op via sms, e-mail of brief. Een RMC-coördinator vertelt dat ze via een integrale aanpak (samen met de sociale diensten van de gemeente) inzetten op huisbezoeken langs JIKP'ers en oud-vsv'ers die niet meer in beeld zijn.

RMC-(sub)regio's bleken relatief vaak moeite te hebben met het in kaart brengen van JIKP met perspectief dagbesteding. Hier zouden RMC-(sub)regio's soms meer willen betekenen. Een van de RMC-coördinatoren licht toe dat dagbesteding een goede plek kan zijn voor een jongere op 16-jarige leeftijd, maar dat een jongere op 24-jarige leeftijd toe is aan een volgende stap (o.a. beschut werk of regulier werk). Volgens enkele RMC-coördinatoren wordt in sommige dagbestedingstrajecten onvoldoende gewerkt aan terugkeer naar het onderwijs en/of werk. Dat jongeren op een bepaald moment op de juiste plek zitten, betekent niet dat zij vijf jaar later nog steeds op de goede plek zitten.

Eén van de grootste obstakels om jongeren met een perspectief dagbesteding in kaart te brengen is volgens de RMC-coördinatoren het ontbreken van een toegankelijk systeem waarin ze informatie over de jongere kunnen raadplegen. Meerdere malen zeiden RMC-coördinatoren dat zij als lastig gezien worden (door de dagbestedingsplek) als ze informeren naar de jongeren. Daarenboven zijn de beperkingen die de privacywetgeving (AVG) over het delen van persoonsgegevens oplegt, niet stimulerend voor de samenwerking tussen hulpverleners van de dagbestedingstrajecten en RMC-medewerkers.

Dergelijke AVG-drempels worden eveneens ervaren bij jongeren in de andere uitstroomprofielen. Een aantal RMC-coördinatoren merkt op dat het voor de AVG-wetgeving een stuk minder problematisch en ingewikkeld was om gegevens op te vragen bij Werk & Inkomen (UWV). Nu moeten ze wachten tot de inkomensgegevens (via een periodieke cyclus) worden vrijgegeven. In de praktijk levert dit vertraging op en zijn de RMC-(sub)regio's minder goed in staat om preventief te acteren op JIKP die het onderwijs uitstromen (richting de arbeidsmarkt).

De onderlinge variatie in de maatregelen die RMC-(sub)regio's treffen is dus relatief groot. In algemene zin geldt dat de verzuimaanpak 18+ tussen regio's meer vergelijkbaar is dan hun JIKP-aanpak. Oftewel: de regio's verschillen meer in hoe ze JIKP monitoren/aanpakken dan de wijze waarop ze verzuim 18+ aanpakken.

3.2 Randvoorwaarden, knelpunten en successen

In deze paragraaf staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

Welke randvoorwaarden spelen een rol in beleid en uitvoering van de aanpak voor de monitoring van JIKP? Welke middelen worden ingezet?

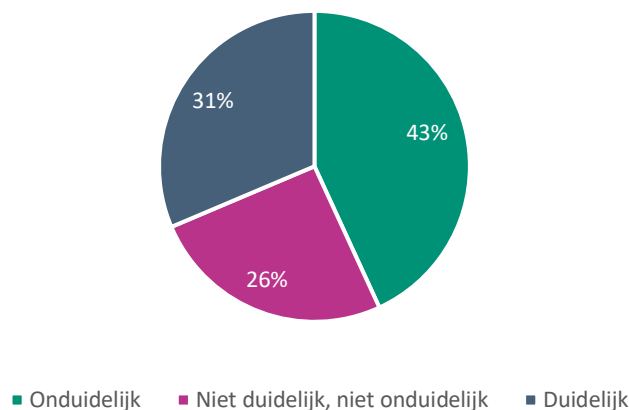
In hoeverre zijn de RMC-medewerkers tevreden over de feitelijke invulling van de monitoring van JIKP?

De randvoorwaarden voor de uitvoering van de monitoringstaak voor JIKP

Uit zowel de gesprekken als de enquêtes komt naar voren dat een meerderheid van de regio's de verwachting ten aanzien van de monitoring van JIKP onduidelijk vindt. Figuur 3.3 laat zien dat het merendeel van de RMC-(sub)regio's de taak niet (helemaal) duidelijk vindt (69%). Zoals uit de vorige paragraaf ook al blijkt, vatten RMC-(sub)regio's hun taak verschillend op. De ene RMC-(sub)regio is enkel gericht op het in kaart brengen van JIKP, andere regio's zetten actief in op de begeleiding van JIKP zodat zij zo goed mogelijk kunnen meedraaien in de maatschappij.

Figuur 3.3 Hoe duidelijk vind je wat vanuit de wettelijke taak verwacht wordt van RMC ten aanzien van JIKP? (n=51)

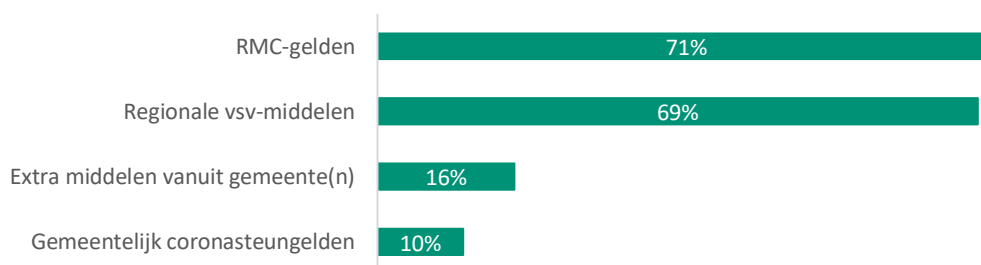

In de gesprekken zeiden de RMC-coördinatoren dat de taakomschrijving vanuit het ministerie onduidelijk is vastgelegd. Er zijn geen officiële (bestuurlijke) bindende afspraken gemaakt met andere relevante partners voor de monitoring van JIKP waardoor het in samenwerking met andere partijen lastig is om zaken voor elkaar te krijgen als het regelen van een voorziening of het maken van werkafspraken. Daarnaast merken ze dat het niet altijd duidelijk is wie welke verantwoordelijkheden op zich zou moeten nemen, onder meer omdat het sociaal domein niet altijd goed geïnformeerd is over wat RMC-medewerkers doen. Doordat het voor RMC-(sub)regio's niet duidelijk is wat de monitoringstaak precies inhoudt, is het onduidelijk wat precies de rol is van de RMC enerzijds en het onderwijs en andere gemeentelijke afdelingen anderzijds. Is de taak van de RMC-(sub)regio alleen het monitoren (dus het cijfermatig in beeld brengen)? Of gaat het ook om het begeleiden van een jongere naar de juiste plek? Daarnaast lijkt in de praktijk ook sprake te zijn van spraakverwarring over jongeren in een kwetsbare positie versus kwetsbare jongeren. De JIKP-doelgroep die in de wettelijke taak is afgebakend is niet voldoende duidelijk of komt niet overeen met de (bredere) definitie die in het jeugdveld gangbaar is. Hier komen we later op terug.

Ingezette middelen

De meeste RMC-(sub)regio's gebruiken RMC-gelden en/of regionale vsv-middelen voor de financiering van de monitoring van JIKP (figuur 3.5). Daarnaast zijn er in één op de tien regio's extra budgetten vanuit gemeente(n) en/of gemeentelijke coronasteungelden ingezet. Negen regio's bleken enkel RMC-gelden in te zetten, elf regio's zetten enkel regionale vsv-middelen in en één regio zette alleen extra middelen vanuit de gemeente(n) in. Uit de gesprekken bleek financiering een heikel punt. Hoewel de RMC-(sub)regio's sinds 2019 een monitoringstaak bovenop hun reguliere taken hebben gekregen, zijn er geen (aparte) middelen toegekend voor de wettelijke JIKP-taak. In de uitvoering en samenwerking met andere partijen loopt men hierdoor tegen formatieproblemen aan. Volgens de RMC-coördinatoren hebben ze in de loop van de jaren meer taken gekregen, maar zijn de middelen niet in samenhang gestegen. Daarnaast zijn de middelen voor RMC-(sub)regio's niet geïndexeerd.

Figuur 3.5 De financiële middelen die ingezet worden voor de monitoring van JIKP (n=51)

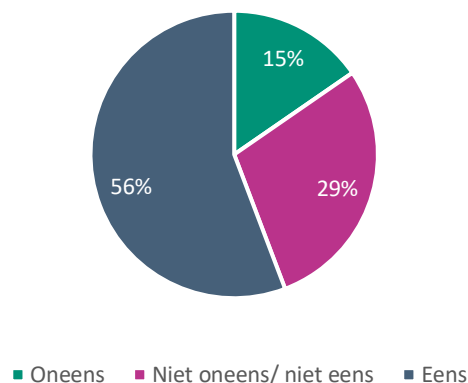

Ook ervaren de RMC-(sub)regio's dat samenwerking en het regelen van financiering worden bemoeilijkt door verschil in doelgroep-definities waar binnen de gemeente mee wordt gewerkt. Soms kunnen ze jongeren niet de ondersteuning bieden die nodig is, omdat ze niet precies onder de definitie van vsv of JIKP vallen. Dit gaat dan bijvoorbeeld over 16-17-jarigen die niet in aanmerking zouden kunnen komen voor voorzieningen uit de Participatiewet. In artikel 10 van de Participatiewet is dit wel ondergebracht, maar voor een deel van de regio's dus onvoldoende bekend. Daarnaast gaven veel RMC-coördinatoren aan dat de ophoging van de leeftijdsgrens (van 23 naar 27) snel (wettelijk) ingezet zou moeten worden. In het gemeentelijk jeugdbeleid is het gebruikelijk dat maatregelen worden ingezet voor jongeren tot 27 jaar. Sommige RMC-(sub)regio's hebben de leeftijdsgrens zelf al opgehoogd naar 27. Een randvoorwaarde voor de ophoging van de leeftijdsgrens is wel dat RMC-(sub)regio's extra financiële middelen aangereikt krijgen om dit te verwezenlijken.

Tevredenheid over de feitelijke invulling

Figuur 3.6 geeft weer dat de meeste RMC-(sub)regio's meer zouden willen doen voor JIKP dan zij nu al doen (56%). Een klein aandeel (15%) vindt dat ze al genoeg doen en een deel van de respondenten (29%) is het niet oneens of eens met de stelling dat zij meer zouden willen doen in hun regio voor JIKP. RMC-(sub)regio's die zeiden niet veel in te zetten op JIKP óf zich niet meer in te willen zetten voor JIKP maakten veelal kenbaar dat de monitoring en/of begeleiding van JIKP ergens anders is ondergebracht. Enkele RMC-(sub)regio's stelden bijvoorbeeld dat onderwijsinstellingen al een sluitend ondersteuningsnetwerk hebben. Scholen kennen de jongeren vaak beter en regelen een goede overstap naar een passende plek (binnen het onderwijs) voor de jongeren. De RMC-(sub)regio weet in die gevallen niet wat zij zelf nog zouden kunnen betekenen.

Figuur 3.6 Ik zou in mijn regio meer willen doen voor JIKP dan dat ik nu al doe of kan doen (n=52)

Gewenste invulling

Aan de respondenten die antwoordden meer te willen doen voor JIKP is vervolgens gevraagd wat zij meer zouden willen of kunnen doen voor JIKP. Hieruit kwam, in overeenstemming met wat hiervoor is gerapporteerd, naar voren dat RMC-(sub)regio's meer naar het begeleiden van JIKP naar de juiste plek willen dan enkel de monitoring ('lijstjes opstellen'). Daarnaast lichten veel respondenten toe dat het lastig is om gegevens te raadplegen door de AVG-wetgeving. Ze zouden makkelijker toegang tot informatie willen, zodat zij beter kunnen monitoren. In de gesprekken wordt ook enkele keren genoemd dat er behoefte is aan goede voorbeelden uit andere regio's. De regio's zouden het voor de invulling van hun eigen JIKP-aanpak waardevol vinden om geïnspireerd te worden door de aanpak van andere regio's.

Tijdens de gesprekken met RMC-coördinatoren wordt duidelijk dat RMC-(sub)regio's een concrete omschrijving van en doelstelling voor de wettelijke taak voor JIKP vanuit het ministerie van OCW missen. Aan de wettelijke monitoringstaak zijn geen middelen toebedeeld en geen bindende samenwerkingsafspraken met relevante ketenpartners (wettelijk) voorgeschreven. Er ontbreekt dus een gezamenlijk plan met daarin een duidelijke doelstelling en (gezamenlijke) financiering waarmee de RMC-coördinatoren en

de relevante ketenpartners binnen onderwijs-jeugd JIKP kunnen monitoren en begeleiden. De verwachting vanuit de RMC-(sub)regio's is dan ook dat het ministerie hier duidelijkheid in schept en er wettelijke kaders en financiering voor vaststelt. Dit zou dan op een vergelijkbare manier kunnen als de huidige in- steek van de vsv-regeling (contactpartners, streefcijfers e.d.). De RMC-(sub)regio's merken daarbij op dat ze het wel belangrijk vinden om ruimte te hebben voor een eigen invulling (flexibele kaders). In- grado zou met een (handelings)visie voor JIKP hierin kunnen ondersteunen.

Tijdens een werksessie zijn we nog dieper ingegaan op de gewenste invulling die RMC-(sub)regio's zou- den willen geven aan de monitoring van JIKP. De belangrijkste informatie uit de enquête en verdiepende gesprekken over de monitoring van JIKP is door middel van een werksessie teruggelegd aan zes RMC- coördinatoren. Samen met de RMC-coördinatoren hebben we de kernbevindingen uit de (boven be- schreven resultaten) aangescherpt en verder vertaald naar een globale beschrijving van de gewenste invulling voor de monitoring van JIKP. Hieronder beschrijven we puntsgewijs de belangrijkste randvoor- waarden om de gewenste aanpak uit te kunnen voeren.

De RMC-(sub)regio's werken idealiter (toe naar) een sluitende aanpak voor JIKP waarin ze samen met het onderwijs en sociale diensten van de gemeente (bv. wijkteams, jongerenwerk, maatschappelijk werk, W&I) het netwerk vormen. Daartoe is onder meer van belang dat:

- **Het ministerie van OCW de wettelijke monitoringstaak concreter formuleert en faciliteert:**
  - het ministerie van OCW moet haar (a) doelstellingen ten aanzien van de monitoringstaak voor JIKP concreter formuleren;
  - hier (b) specifieke (gezamenlijke) middelen voor beschikbaar stellen voor de ketenpartners; en
  - (c) ketensamenwerking via bindende bestuurlijke afspraken organiseren.
- **Spraakverwarring over de definitie van JIKP wordt opgelost:**
  - de betrokken ketenpartners in het netwerk rondom JIKP hebben een eenduidige definitie over wie de doelgroep is.
- **Gezamenlijk plan en financiering voor de aanpak van JIKP:**
  - er worden met de verschillende stakeholders bestuurlijke (bindende) afspraken gemaakt over een gezamenlijke werkwijze voor JIKP;
  - er worden tussen de stakeholders verantwoordelijkheden en regie (in samenspraak) belegd, eventueel op casusniveau;
  - er komt een gezamenlijke financiering voor deze taak (waar ook iedere partij via eigen middelen aan bijdraagt ter bevordering van eigenaarschap).
- **Drempels in wet- en regelgeving zijn weggenomen:**
  - er worden binnen de monitoringstaak duidelijke afspraken gemaakt over gegevensuitwisseling en AVG-drempels worden weggenomen (eventueel via bestuurlijke afspraken en/of wetgeving van- uit het Rijk);
  - de leeftijds grenzen voor de gemeentelijke Jeugdaanpak en RMC-aanpak worden gelijkgetrokken (via wetgeving).
- **Voldoende capaciteit en middelen:**
  - er is voldoende formatie binnen de RMC-(sub)regio om de gewenste inzet voor JIKP te realiseren.

Conclusies & aanbevelingen

4

4 Conclusies & aanbevelingen

In dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste bevindingen samen en geven we aanbevelingen om de aanpak van verzuim 18+ en de monitoring van JIKP te verbeteren. Om te beginnen geven we een overkoepelend beeld van de huidige invulling van verzuim 18+ ten opzichte van de monitoring JIKP. Vervolgens gaan we per taak in op de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

4.1 Algemene conclusie

In algemene zin kunnen we concluderen dat de invulling van de verzuimaanpak 18+ een stuk eenduidiger gaat dan de invulling van de monitoringstaak voor JIKP. Uit de gesprekken blijkt dat de RMC-coördinatoren een duidelijke visie hebben over hoe (en door wie) verzuim 18+ aangepakt moet worden. Het is duidelijk wat hun taken en verantwoordelijkheden zijn bij het voorkomen en verminderen van verzuim 18+. Ze zijn daarnaast beter bekend en meer ingebed in het verzuimnetwerk (leerplicht en onderwijs) en weten welke lijnen en middelen ze kunnen inzetten om kwesties rondom verzuim op te lossen. Hoewel in de RMC-(sub)regio's de invulling van de aanpak divers wordt vormgegeven, is er wel een gemeenschappelijke lijn te herkennen. Alle regio's werken vanuit een preventief kader aan verzuim 18+ en proberen waar mogelijk aan te sluiten op de verzuimaanpak van leerplicht (verzuim 18-). Een al bestaande nauwe samenwerking met leerplicht en het onderwijs en de landelijke campagnes van Ingrado over de RMC-routekaart en de aandacht voor 'aanwezigheid' in plaats van verzuim, dragen volgens de RMC-coördinatoren bij aan een meer gemeenschappelijke (landelijke) invulling van verzuim 18+.

De mate waarin RMC-regio's verschillen in hoe ze hun monitoringstaak voor JIKP invullen is een stuk groter dan de regionale verschillen voor verzuim 18+. Sommige regio's monitoren en signaleren alleen in cijfers en hebben een bescheiden rol in de uitvoering van de vervolgacties, andere regio's zoeken actief de samenwerking op binnen het jeugdveld en het onderwijs om JIKP meer hands-on te begeleiden. De RMC-medewerkers moeten zich voor de aanpak voor JIKP navigeren door een netwerk waarin ze relatief minder bekend zijn (dan het onderwijs). De rol (toegevoegde waarde) van de RMC in de monitoring van JIKP is voor sommige RMC-coördinatoren en voor de ketenpartners niet altijd evident. De onderliggende redenen voor deze onduidelijkheid zijn onder meer het ontbreken van gezamenlijke doelstellingen en financiering voor de monitoring van JIKP en het ontbreken van een eenduidige definitie voor JIKP/kwetsbare jongeren binnen de keten.

Het is bijzonder dat de RMC-(sub)regio's een beter beeld hebben van hun taken en verantwoordelijkheden als het gaat om het verminderen van verzuim 18+ en juist minder als gaat om het monitoren van JIKP. Dit is bijzonder omdat er geen wetgeving is over de *invulling* van de aanpak van verzuim 18+ maar *wel* over de monitoringstaak van JIKP.

Hieronder vatten we per onderzoeksvraag de belangrijkste bevindingen samen.

Afwegingen verzuim 18+ en monitoring JIKP

Welke feitelijke afwegingen zijn gemaakt bij de invulling van de aanpak van (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?

(a) verzuim 18+

Alle RMC-(sub)regio's die hebben gereageerd op de enquête hebben afspraken met mbo-instellingen. De feitelijke invulling wordt enerzijds beïnvloed door de wens om **preventiever** te werken en anderzijds door het **aanwezige netwerk** (en voorzieningen) binnen de brede verzuimketen. In de praktijk betekent dit dat er wordt samengewerkt met leerplicht (verzuim 18-) en gestreefd wordt naar een doorlopende lijn in de verzuimaanpak van 18-minners en 18-plussers. Het aansluiten op elkaars werkwijze versterkt de preventieve aanpak. De RMC zorgt voor de verbinding met de mbo-instellingen. Dit krijgt in de feitelijke invulling (net zoals bij leerplicht) onder meer vorm door het maken van procedureafspraken en protocollen over het melden van verzuim en door op de scholen aanwezig te zijn en ze te ondersteunen met hun verzuimbeleid en specifieke verzuimcasussen (zorgen voor korte lijnen met onderwijs).

(b) De monitoring van JIKP

De RMC-(sub)regio's zetten het meest in op het cijfermatig inzicht verschaffen in de omvang van JIKP in de regio. Ook zien we dat RMC-regio's het minst inzetten op JIKP met perspectief dagbesteding. De onderlinge variatie in de maatregelen die RMC-(sub)regio's treffen is relatief groot. RMC-(sub)regio's die meer doen dan enkel het cijfermatig in kaart brengen van JIKP bleken voornamelijk in te zetten op jongeren met het perspectief onderwijs, omdat dit volgens hen het beste aansluit bij het netwerk van de RMC-(sub)regio's. Volgens sommige regio's zijn klantmanagers van werk en inkomen veel beter bekend bij werkgevers en daardoor beter in staat om jongeren met een arbeidsprofiel te begeleiden naar de juiste plek. De mate waarin regio's meer of minder maatregelen inzetten op het monitoren en begeleiden van JIKP lijkt afhankelijk van de *ervaren toegevoegde waarde* voor de doelgroep (dit is afhankelijk van aanwezige voorzieningen, ondersteuningsstructuur, netwerksamenwerking et cetera rondom JIKP).

Randvoorwaarden

Welke randvoorwaarden spelen een rol in beleid en uitvoering van de aanpak voor (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?

Op basis van de bevindingen uit de enquête, de verdiepende gesprekken en werksessie met RMC-coördinatoren hebben we inzicht verschaft in de randvoorwaarden die volgens de RMC-coördinatoren voordeligmiddelbaar zijn om de aanpak van verzuim 18+ en de monitoring van JIKP in te vullen. Op basis van de bevindingen kunnen we hierover het volgende concluderen:

(a) Verzuim 18+

RMC-regio's werken idealiter (toe naar) een preventieve verzuimaanpak waarin er geen verschil is tussen 18- en 18+. Daar zijn onder meer de volgende (organisatorische en beleidsmatige) randvoorwaarden van belang:

- **Een gezamenlijk en eenduidige verzuimaanpak met mbo-instellingen:**
  - er is in samenspraak (RMC-(sub)regio en mbo-instellingen) een verzuimbeleid en/of verzuimprotocol opgesteld;
  - verzuim wordt ervaren als een kwaliteitsindicator voor het onderwijs door mbo's;
  - er is eenduidigheid, continuïteit en borging in de verzuimafspraken tussen RMC en mbo's (op de diverse afdelingen en bij personeelwisselingen) en hier wordt ook bestuurlijk op gestuurd en gecontroleerd (door opleidingsmanagers);
  - binnen de opleiding is aandacht voor een juiste selectie en begeleiding van mentoren/studieloopbaanbegeleiders die (zorgwekkend) verzuim signaleren;
  - RMC's versterken de samenwerking met mbo's (verder) door middel van ondersteuning en advies over verzuim(preventie).
- **Tijdige en correcte verzuimregistratie en melding door mbo-instellingen:**
  - mbo's melden *tijdig* en *correct* en registreren (al) het verzuim van hun leerlingen in hun eigen systeem;
  - binnen de instellingen zijn de verzuimafspraken (over melden en registreren) bij alle relevante betrokken gecommuniceerd en bekend;
  - opleidingen zijn uitputtend geweest in hun acties om het verzuim op te lossen alvorens ze een melding doen bij de RMC-(sub)regio.
- **Voldoende capaciteit en middelen:**
  - er is voldoende formatie binnen de RMC-(sub)regio om de gewenste inzet te realiseren;
  - er is voldoende formatie en een effectieve taakverdeling (sturing door opleidingsmanagers) binnen het onderwijs om de gewenste aanpak uit te voeren.

(b) De monitoring van JIKP

De RMC-(sub)regio's werken idealiter (toe naar) een *sluitende aanpak* voor JIKP waarin ze samen met het onderwijs en sociale diensten van de gemeente (bv. wijkteams, jongerenwerk, maatschappelijk werk, W&I) het netwerk vormen. Daartoe is onder meer van belang dat:

- **Het ministerie van OCW de wettelijke monitoringstaak concreter formuleert en faciliteert:**

- het ministerie van OCW moet haar (a) doelstellingen ten aanzien van de monitoringstaak voor JIKP concreter formuleren;
- hier (b) specifieke (gezamenlijke) middelen voor beschikbaar stellen voor de ketenpartners; en
- (c) ketensamenwerking via bindende bestuurlijke afspraken organiseren.
- **Spraakverwarring over de definitie van JIKP wordt opgelost:**
  - de betrokken ketenpartners in het netwerk rondom JIKP hebben een eenduidige definitie over wie de doelgroep is.
- **Gezamenlijk plan en financiering voor de aanpak van JIKP:**
  - er worden met de verschillende stakeholders landelijk (bindende) afspraken gemaakt over een gezamenlijke werkwijze voor JIKP;
  - er worden tussen de stakeholders verantwoordelijkheden en regie (in samenspraak) belegd, eventueel op casusniveau;
  - er komt een gezamenlijke financiering voor deze taak (waar ook iedere partij via eigen middelen aan bijdraagt ter bevordering van eigenaarschap).
- **Drempels in wet- en regelgeving zijn weggenomen:**
  - er worden binnen de monitoringstaak duidelijke afspraken gemaakt over gegevensuitwisseling en AVG-drempels worden weggenomen (eventueel via bestuurlijke afspraken en/of wetgeving vanuit het Rijk);
  - de leeftijdsgrenzen voor de gemeentelijke Jeugd aanpak en RMC-aanpak worden gelijkgetrokken (via wetgeving).
- **Voldoende capaciteit en middelen:**
  - er is voldoende formatie binnen de RMC-(sub)regio om de gewenste inzet van de RMC-(sub)regio voor JIKP te realiseren.

4.2 Successen, uitdagingen en verbetermogelijkheden

Tevredenheid

In hoeverre zijn de RMC-medewerkers (coördinatoren, trajectbegeleiders en ondersteuners) tevreden over de feitelijke invulling (aanpak) van (a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP in de RMC-(sub)regio's?

(a) Verzuim 18+

De mate waarin RMC-(sub)regio's tevreden zijn over de invulling van de aanpak voor verzuim 18+ verschilt in enige mate. De regio's zijn met name ontevreden over het meldgedrag van de mbo-instellingen. De meerderheid van de RMC-coördinatoren zegt dat de afspraken over het melden van verzuim niet voldoende bekend zijn bij de betrokken medewerkers binnen de mbo-instellingen. Daarnaast wordt aangegeven dat verzuim niet altijd wordt gemeld of dat het niet tijdig wordt gemeld. Verder zouden de meldingen soms van lage kwaliteit zijn. Zo zouden scholen actie verwachten van de RMC, maar niet verder toelichten waarom dit gewenst zou zijn. Twee op de vijf RMC-(sub)regio's vinden dat zij onvoldoende mogelijkheden hebben om de aanpak van verzuim 18+ in te vullen (onder meer vanwege een gebrek aan formatie).

(b) De monitoring van JIKP

Over het algemeen geldt dat er veel onduidelijkheid heerst over de verwachtingen ten aanzien van de monitoringstaak voor JIKP. Dit vertaalt zich ook in de feitelijke invulling. In de samenwerking met andere afdelingen binnen de gemeenten loopt men tegen drempels aan. Samenwerking en het regelen van financiering worden bemoeilijkt door verschil in doelgroep-definities waarbinnen de gemeente mee wordt gewerkt. Soms kunnen ze jongeren niet de ondersteuning bieden die nodig is, omdat ze niet precies onder de definitie van vsv of JIKP vallen. Ook lijkt gegevensuitwisseling (AVG) binnen deze monitoringstaak een groot knelpunt. Dit geldt in het bijzonder voor het uitwisselen van gegevens over JIKP in een dagbestedingstraject.

Gewenste invulling en verbeterpunten

Op welke wijze willen de RMC-regio's (idealiter) invulling geven aan de aanpak van a) verzuim 18+ en (b) de monitoring van JIKP?

(a) Verzuim 18+

In de enquête en interviews hebben we gevraagd wat er volgens de RMC-coördinatoren minimaal nodig is om de door hen zelf gewenste invulling (aanpak) van verzuim bij jongeren van 18 jaar en ouder uit te voeren. Daaruit kwam vooral naar voren dat de kwaliteit van de verzuimmeldingen omhoog moet, evenals een gezamenlijke opdracht voor RMC en mbo-instellingen voor het opstellen van een verzuimaanpak voor 18-plussers. Aanvullend op de voorgaande punten werd opgemerkt dat scholen (meer) verantwoordelijkheid moeten nemen in het aanpakken van verzuim.

(b) De monitoring van JIKP

De RMC-(sub)regio's zouden meer naar het begeleiden van JIKP naar de juiste plek willen dan enkel de monitoring ('lijstjes opstellen'). Daarnaast lichten veel respondenten toe dat het lastig is om gegevens te raadplegen door de AVG-wetgeving. Ze zouden makkelijker toegang tot informatie willen, zodat zij beter kunnen monitoren. Zoals eerder beschreven laten de bevindingen ook duidelijk zien dat RMC-(sub)regio's een concrete omschrijving van en doelstelling voor de wettelijke taak voor JIKP vanuit het ministerie van OCW missen.

4.3 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen raden we Ingrado aan om aan de slag te gaan met de volgende punten:

1. *Werk samen met de MBO Raad aan het versterken en verbeteren van een eenduidig verzuimbeleid op mbo-instellingen (waarin een eenduidige lijn wordt getrokken tussen de aanpak van verzuim 18 min en verzuim 18 plus)*

De RMC-(sub)regio's ervaren in de uitvoering van hun werk dat (de verschillende opleidingen binnen) de mbo-instellingen divers omgaan met verzuim en het naleven van de verzuimafspraken. Ingrado zou met de MBO Raad het belang van een eenduidige verzuimaanpak binnen de mbo-instellingen kunnen agenderen. Daarbij is het van belang dat (ten behoeve van de eenduidigheid binnen de mbo-instelling) het verzuimbeleid van jongeren onder de 18 jaar gelijk wordt getrokken aan het verzuimbeleid van jongeren boven de 18 jaar. In de verschillende RMC-(sub)regio's kan er een regionaal verzuimprotocol voor mbo opgesteld worden, waar Ingrado en de MBO Raad de gesprekken tussen de RMC en mbo-instellingen begeleiden en ondersteunen.

2. *Communiceer de onduidelikheden over de monitoringstaak van JIKP aan het ministerie van OCW*

Ten behoeve van een meer eenduidige en effectieve invulling voor de monitoring van JIKP is het van belang dat het ministerie van OCW op de hoogte is van de grootste knelpunten in de uitvoering van deze wettelijke taak. Ingrado zou het ministerie van OCW hierover kunnen informeren. Van belang is dat Ingrado duidelijk maakt dat het ministerie van OCW haar (a) *doelstellingen* ten aanzien van de monitoringstaak voor JIKP concreter formuleert, (b) extra (gezamenlijke) *middelen* beschikbaar stelt aan de ketenpartners voor de monitoringstaak en (c) *ketensamenwerking* via bindende afspraken voorschrijft (bijvoorbeeld door middel van een gezamenlijk JIKP-plan). Daarbij is het belangrijk dat de RMC-(sub)regio's ruimte hebben voor een eigen invulling (flexibele kaders). Ingrado zou met een (handelings)visie voor JIKP hierin kunnen ondersteunen.

Aanvullend zou het ministerie gewezen kunnen worden op problemen rondom het uitwisselen van informatie over JIKP in een dagbestedingstraject. Wet- en regelgeving over AVG moet duidelijk zijn om discussie over het uitwisselen (en samenwerken) binnen de monitoringstaak te voorkomen. Het is in de ketensamenwerking met de tweedelijnszorg onduidelijk over welke informatie over de jongere de RMC recht heeft.

3. *Stel een handreiking op over de doelgroep JIKP*

In de praktijk lijkt in de samenwerking met de verschillende gemeentelijke afdelingen veel spraakverwarring over jongeren *in* een kwetsbare positie (vs. kwetsbare jongeren). Ingrado kan met een handreiking hier meer duidelijkheid over scheppen (scherpere definitie afbakening). Daarnaast zou in de handreiking ook aandacht moeten zijn voor de overlap tussen JIKP en jongeren in de participatiewet (en welke voorzieningen uit de Participatiewet ingezet kunnen worden voor JIKP). De handreiking zou idealiter een document moeten zijn dat RMC kan gebruiken richting andere partijen (om duidelijkheid te scheppen over de taak/doelstelling van RMC bij jongeren in een kwetsbare positie en de specifieke doelgroep waar ze hun inzet op richten).

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T +31(0)20 531 53 15
www.regioplan.nl